

La Mercè 19

Pregó de les festes

Manuela Carmena

Saló de Cent, 20 de setembre de 2019
Ajuntament de Barcelona

Veïns i veïnes, visitants, turistes
i transeünts. Escolteu tots!

Us vinc a pregonar amb alegria la gran
notícia que comença la festa major
d'aquesta ciutat, la meravellosa ciutat
de Barcelona.

Una festa que trenca la rutina quotidiana.
I amb la festa arriben somriures, petons,
records i moltes coses més.

Però, abans que res, us dic a tots: veïns, veïnes, visitants, transeünts, turistes o fins i tot cronistes: no em coneixeu. Soc la pregonera d'aquestes Festes de la Mercè, però no soc d'aquí, no soc barcelonina. M'he de presentar.

Soc Manuela Carmena, exalcaldessa de Madrid. Madrilenya pels quatre costats, però enamorada irremissiblement de Catalunya i de Barcelona. I convençuda, això sí, que cal unir com sigui, i per sempre, aquestes dues grans ciutats del sud d'Europa. Mare madrilenya, filla d'avis pastissers, ni més ni menys que del molt castís carrer de Toledo, al cor de Madrid, que, com va dir el poeta, és el trencaones de totes les Espanyes. Espanyes diverses, diferents, amb essències nacionals pròpies, que s'han de respectar i valorar des de les seves diferents identitats.

És per això, veïns i veïnes, transeünts, visitants tots, que he de donar-vos les gràcies a tots per ser aquí i, en primer lloc, a aquest Ajuntament de Barcelona, que m'ha permès, ni més ni menys, ser pregonera de la Mercè del 2019.

I és per això que avui us convoco a tots a la festa, a la festa major de la ciutat de Barcelona, a la festa de la trobada, dels records, de les rialles, dels somriures, de les estrenes, de les sorpreses. Beneïda festa que trenca la rutina de tots els dies.

Amb delit, aprofundeixo en aquesta festa vostra i d'on ve. Ha quedat lligada a l'advocació de la Mare de Déu de la Mercè. Al llarg la història, les advocacions sempre han respost a valors. Que n'és d'important ara aquesta advocació. Que important que em sembla el valor del concepte de la mercè, que és el de l'acollida, el de la compassió, el de l'ajuda a qui més ho necessita. Estic segura que també ho compartiu.

Estem de festa!

La festa sempre porta alegria, però és nova per a cada persona i cada any arriba diferent. Aquest 2019 de vegades sembla que el món oblida la grandíssima conquesta de la humanitat: els drets humans. És per això que aquesta beneïda festa major de Barcelona arriba com a campiona de la compassió, aquest valor positiu del desenvolupament de la humanitat que, si bé sempre es necessita, ara encara més per redimir del captiveri absurd de l'egoisme i la crueltat en què es troben tants països i tantes societats. I, el que és pitjor, en el que han caigut tantes consciències, que tanquen els ulls davant d'aquesta onada d'homes, dones i nens que moren al límit de les fronteres assassines del mar i els murs. Només l'empatia, el respecte i la consideració dels uns amb els altres ens permet créixer com a éssers humans.

Veïnes, veïns, visitants, transeünts, turistes, tots i totes els que obriu les orelles i ments per escoltar aquest anunci. La vostra festa és una festa de tardor, d'aquella tardor que tenyeix les fulles del color daurat. Doncs bé, desitjo que la vostra festa es vinculi amb la Festa Major de Madrid, el 15 de maig. És una altra festa de temporada, festa de la primavera, quan la vegetació brolla de nou. Aquí, la Mercè; allà, l'Isidro. Un patró de Madrid que és un pagès amb espadenyes i mans envermellides, que no té res a veure ni amb les altes burocràcies ni amb el poder. Un Madrid sense mar que en la seva festa major canta a un riu petitó, que ara torna a discórrer entre la vegetació i on han tornat les aus. Un Madrid que voldria ser capital de l'ecologia i els horts urbans... en sintonia amb vosaltres, que heu liderat tantes innovacions.

Vaig tenir la immensa sort de viure dos anys aquí. Era una altra Barcelona, la Barcelona dels anys seixanta del segle passat. Com us deïa abans, em vaig enamorar de la vostra ciutat. Llavors ja era molt bonica, encara que després l'hàgiu millorat tant.

Vaig arribar a Barcelona l'any 1966 i la vostra ciutat era, com ara, una ciutat emprendora, progressista, il·lustrada i oberta a Europa. Eren els anys foscos de la dictadura de Franco. El meu marit i jo érem estudiants represaliats expulsats de la Universitat de Madrid. Se'm va impedir d'acabar la meva carrera de dret a Madrid i la vaig acabar a València, on només vaig anar a fer els exàmens finals. El meu marit va haver de fer els dos últims cursos de la seva carrera d'arquitectura aquí,

a Barcelona (en una Barcelona modernista i moderníssima que em va acollir amb els braços oberts malgrat el fosc moment històric que hi havia). Encara sent estudiant, ja va tenir l'oportunitat de treballar en algun dels grans estudis d'arquitectura. La seva expulsió va ser, lògicament, un trauma familiar. Tanmateix, sempre ha valorat el seu pas per Barcelona per a la seva carrera.

Ell, encara estudiant, i jo, acabada de llicenciar, vam venir viure a Barcelona. Ens ho vam passar bé. Us vam conèixer i vam conèixer *la vostra gent* i les vostres tradicions. Ens vam delestar amb les vostres Rambles, amb el vostre Park Güell, amb el gran Montjuïc, amb la inacabada Sagrada Família, però alhora vam conèixer i m'atreveixo a dir que també vam participar en aquesta lluita constant a la qual s'enfronten les ciutats per ser més justes, més solidàries, per superar-se sempre a si mateixes, construint una ciutat millor per a tothom.

Recordo bé el que potser molts de vosaltres, barcelonins i barcelonines joves, no recordeu ni vau arribar a conèixer: a Barcelona hi havia barraques. En concret, em refereixo a la gran barriada de barraques que era el suburbi de la Bomba. Aquest mar de barraques, aquest suburbi, també era Barcelona.

Però en parlar de la "Bomba", del que era aquest gran suburbi que vaig conèixer l'any 1967, no puc deixar de parlar d'algunes de les persones que hi vaig trobar. Gairebé tots havien vingut de Jaén. Eren pagesos sense futur que havien trobat a Barcelona la pàtria del pa. Vaig tenir la immensa sort de ser amiga de molts d'ells. Ho vaig ser sobretot d'una dona sublim. Es deia Pura; era una mare coratge. Analfabeta, reina de la seva barraca, mare de família administradora de la pobresa, lluitava pels drets que se li furtaven. A mi, que era una jove d'uns vint anys, em va ensenyar més de la vida que els meus veritables mestres. La Pura va ser detinguda en una celebració de l'1 de maig a Torre Baró. Va estar a la presó. Vaig tenir la sort de ser la seva advocada i de veure-la descobrir, en el seu tediós temps buit de presa, aprendre a llegir sense que ningú li n'ensenyés. Ho va fer copiant les etiquetes dels pots que tenia a mà. També vaig conèixer la seva capacitat de donar vida des de la presó a tota una generació de boniques nines de ganxet, que acabaven en una deliciosa i progressista botiga de joguines del carrer d'Aragó.

També era d'aquella Barcelona un antic jutjat de guàrdia on alguns advocats intentàvem rescatar tants d'aquells que estaven encausats perquè havien escrit o dit el que no "devien", diguem-ho avui entre cometes. Eren captius de l'odi Tribunal d'Ordre Públic. Hi vaig conèixer moltes persones que han sobre-sortit feliçment en democràcia. Hi vaig conèixer, i recordo amb tant afecte, Montserrat Roig, que seria aquesta gran escriptora catalana que va ser jove sempre, perquè la cruel malaltia no la va deixar envellir.

Les ciutats s'han de configurar sempre com a nuclis vitals, locomotores dels territoris als quals es vinculen i serveixen.

Les ciutats van aparèixer al món com a nuclis solidaris per defensar-se dels poders feudals. Avui, més de cinc segles després, les ciutats continuen sent unitats absolutament determinants en la vida contemporània del món actual.

Les ciutats han incorporat drets ciutadans que ni tan sols apareixen recollits amb nitidesa en el nostre ordenament jurídic com a tal, però que ja formen part de la doctrina internacional i entre els quals hi ha el manteniment de la identitat de les ciutats, la seva identitat cultural i urbanística, i també, diria, la identitat de la seva essència, del seu tarannà.

Festa major de la ciutat de Barcelona, suport necessari perquè la ciutat sàpiga que ha de retrobar-se amb la seva identitat, per cosir les ferides, superar el que s'enfronta en el seu si, perquè la veritat sempre és polièdrica i sabem que, quan té a veure amb les nostres emocions, ens costa arrencar-la del cor.

El 2016, penjada de les finestres d'una empresa de publicitat de la Gran Via de Madrid, va aparèixer una gran pancarta blanca. Es desplegava a manera d'armistici en la guerra de banderes desencadenada entre les nostres dues grans ciutats. A la pancarta blanca només s'hi llegia un verb: "Parlem". És una actitud i una conducta. Aviat, a les seves oficines de Barcelona, la mateixa empresa va penjar-hi un cartell paral·lel, igualment necessari: "¡Hablemos!". Quants d'aquests crits hauriem necessitat. Quants en seguim necessitant.

Parlem!

Quina bellesa, el vostre idioma, tan ric, tan precís, amb una entonació, amb una música que em sembla una punta de blonda teixida amb els milers de fils de les vostres cordes vocals. *Parlar, escoltar* són verbs que descriuen l'essència de la democràcia. La democràcia que ens va portar la llibertat i que no podem deixar de mimar i cuidar. Cuidar la democràcia com cuidem la nostra gent, els nostres amics, els nostres afectes. Cuidar el que és públic és cuidar el que és de tots, i cal fer-ho amb interès, intel·ligència i respecte a les nostres normes, a les nostres regles, que han de ser els protocols del nostre comportament. Com us deia abans, m'hauria agradat poder pregonar la vostra festa en la vostra llengua, però no sempre és possible tenir la sort o l'habilitat de parlar bé diversos idiomes. Desgraciadament, no la tinc. Durant la meva estada a Barcelona, em vaig esforçar a entendre bé el català. Això ho vaig aconseguir, però no parlar-lo. Encara que no puguem parlar un idioma, sempre podem estimar-lo i admirar-lo. Sempre he estimat i admirat el català. Sempre he dit a qui estava a prop meu que haurien d'estimar-lo i admirar-lo.

Sí, parlem, sempre parlem; sí, sempre parlem. Sí, parlem, i que la festa ens permeti veure'ns a cadascun de nosaltres amb els ulls dels altres, que la música i la poesia dels altres ens permeti escoltar-la i ballar-la com si fos nostra. Que la festa permeti l'eclosió de totes les nostres emocions. Que la festa permeti que totes les nostres emocions es nuïn i enllacin en aquest tot d'aquesta ciutat. Una ciutat única, avançada sempre al seu temps i a la seva història. Una ciutat que es va obrir al mar i que ara s'ha d'obrir a un mar diferent: al mar de les onades desordenades que s'aixequen en temps de tempestes.

Cal parlar i escoltar, perquè aquesta, i no cap altra, és la identitat d'aquesta ciutat, sempre desitjada i desitjable. Barcelona, ciutat sense exclusions. Barcelona, ciutat màgica, ciutat estimada per tots i per tants.

Visca la ciutat de Barcelona!

Bones festes de la Mercè!

Moltes gràcies!

© del text: Manuela Carmena
Cartell de la Mercè 2019: Maria Corte

Ajuntament de
Barcelona